

ЄДИНА СУДОВА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА СИСТЕМА: РЕАЛЬНІСТЬ І ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

У статті здійснено ґрунтовний аналіз нормативного закріплення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, охарактеризовано сучасний стан, проблеми та переваги ЄСІТС, задля удосконалення застосуванням даної системи та уникнення можливих проблем у зв'язку з її функціонуванням.

Ключові слова: Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, електронний суд, електронне правосуддя.

Постановка проблеми. У вік інформаційних технологій все більше послуг для громадян переходить в електронний режим. Стрімкий розвиток комп'ютеризації, мережі Інтернету та сучасних інформаційних технологій революційно вплинув на усі сфери людської діяльності, змінив тисячолітні підходи до питань збереження та обміну інформацією в суспільстві. У сучасних європейських країнах інформаційні технології стали незамінним засобом ефективного управління, зокрема у сфері здійснення правосуддя. Захищені інформаційні системи надають громадянам Європи швидкий доступ до нормативно-правових актів, документів судової практики, а також до інформації судових і правоохоронних органів, чим забезпечується реальна доступність правосуддя. Крім того, використання в судочинстві систем, у яких втілено сучасний стан розвитку інформаційних технологій і права, сприятимуть підвищенню якості правосуддя та гарантуватимуть незалежність суддів.

Судова система України не залишається осторонь від новачій технічного прогресу і прагне зробити спілкування громадян із судовою системою більш зручним і комфортним. Саме тому сьогодні ми є свідками народження і запровадження системи «Електронний суд», завдяки якому учасники судових процесів мають скористатися можливістю заощадити час і гроші. Поступове переведення судового процесу із суто паперового в електронний є досить логічним рішенням. Тим більше, що останнім часом справ, які накопичилися у паперовому вигляді, на-

стільки багато, що часто їх доводиться бачити вперше у залах суду, а іноді навіть проводити «на них» засідання. Минулого року в Україні вже почали запроваджувати та тестувати Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему (далі – ЄСІТС) – «Електронний суд».

Метою даної роботи – на основі аналізу теоретичних засад, законодавчих актів, матеріально-технічного та кадрового забезпечення дослідити наявні проблеми у функціонуванні механізмів інформаційного забезпечення діяльності здійснення правосуддя.

Об'єктом дослідження є правові норми, які регулюють суспільні відносини, що виникають у зв'язку із запровадженням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, а також її організаційне, матеріально-технічне, кадрове забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Окремі питання інформаційно-технічного й організаційно-правового характеру досліджуються в наукових працях таких учених, як І. Л. Бачило, О. О. Денисова, А. Ю. Каламайко, Н. І. Логінова, М. М. Пархоменко, В. О. Смірнова, О. В. Бринцева, І. В. Камінської, які у своїх наукових працях розкривали можливості використання системи електронного документообігу у різних сферах державного управління та безпосередньо у судочинстві.

Одним із секторів електронного урядування є система електронного правосуддя. Поряд з іншими сервісами державних владних та управлінських по-

слуг електронне правосуддя є одним із елементів електронної демократії, яке впроваджується з метою забезпечення доступності, підзвітності, ефективності зворотного зв'язку, інклюзивності, прозорості в діяльності органів державної влади. Судова влада є ключовим компонентом демократії. Тому справедливо вважається, що електронне правосуддя є найважливішою гранню електронної демократії [1, с.5].

Документарне судочинство більше не є ефективним, адже це значні часові витрати, відсутність оперативного доступу учасників процесу до матеріалів справи, затягування процесу, необхідність засвідчення копій документів, недоцільне ускладнення роботи адвокатів, нераціональне використання значної кількості паперу.

Необхідність застосування інформаційних технологій в юридичному секторі держав-членів Ради Європи викладені в Рекомендації Rec (2001) 2 [14] щодо побудови та перебудови судових систем та правової інформації в економічний спосіб та Рекомендації Rec (2001) 3 [15] щодо надання громадянам судових та інших юридичних послуг з використанням новітніх технологій, ухвалених Комітетом Міністрів Ради Європи 28 лютого 2001 року. Указані міжнародно-правові акти, спонукають суддів та інших користувачів юридичних інформаційних систем до вивчення нових можливостей, які надають нові технології для модернізації судових процесів дозволяла краще враховувати вимоги користувачів, зміцнювати суспільну довіру й гарантувати дотримання інтересів правосуддя, з одного боку, беручи до уваги рентабельність, з другого. Окрім того, надають рекомендації щодо керування проектами впровадження інформаційних систем в правосудді.

Щодо доступності судових рішень, то Консультативна рада європейських суддів у своєму Висновку № 7 (2005) з питання «Правосуддя та суспільство» рекомендувала, «... щоб принаймні усі рішення Верховного Суду та інші важливі судові рішення були доступними на Інтернет-сайтах безоплатно...» [2]. Також необхідно, щоб інформація про судову практику в усіх галузях права і по всіх регіонах розповсюджувалась за допомогою однієї чи кількох автоматизованих систем, а судові рішення мають вноситись в автоматизовану систему регулярно та в розумні строки (додаток 1 до Рекомендації № R (95) 11 Комітету Міністрів Ради Європи) [16].

У Конституції України закладено підґрунтя доступності правосуддя, зокрема: у ст. 8 зазначено, що звернення до суду для захисту прав та свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується, а відповідно до ст. 124 юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі [5]. Також, відповідно до ст. 7 Закону України «Про судоустрій і статус

суддів», доступність правосуддя для кожної особи забезпечується відповідно до Конституції України та в порядку, встановленому законами України [13]. У Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, схваленої Указом Президента України від 10 травня 2006 р. [10] зазначено, що подальший розвиток правосуддя має бути спрямований насамперед на забезпечення його доступності. У 2012 році Державним підприємством «Інформаційні судові системи» була розроблена Концепція «Електронний суд» [6], метою якої є універсальна схема побудови структур даних при наявності необхідності обміну даними між автоматизованими системами різних виробників.

Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» № 2147-VIII від 03.10.2017 [9] передбачено запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яка починає функціонувати через 90 днів з дня опублікування Державною судовою адміністрацією України у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади оголошення про створення та забезпечення функціонування ЄСІТС.

Із запровадженням даної системи зазначеним вище законом внесено зміни до деяких процесуальних норм, набрання законної сили якими прямо пов'язується з датою початку функціонування ЄСІТС.

Новими кодексами передбачено, що реєстрація особи в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі не позбавляє таку особу права на подання документів до суду в паперовій формі. Однак, як визначено процесуальними кодексами, за умови, якщо позов, апеляційну, касаційну скаргу подано до суду в електронній формі, позивач, особа, яка подала скаргу, повинні подавати до суду заяви по суті справи, клопотання та письмові докази виключно в електронній формі, крім випадків, коли судом буде надано дозвіл на їх подання в паперовій формі.

Іншим важливим моментом, на який варто звернути увагу, є те, що новими процесуальними кодексами передбачено, що суд проводить розгляд справи за матеріалами судової справи в електронній формі. У такому разі всі процесуальні та інші документи переводяться в електронну форму та долучаються до матеріалів електронної судової справи [9].

Юридичними наслідками при запровадженні даної системи стане те, що учасники судового процесу зможуть:

– подавати в електронній формі позовні заяви та інші передбачені законом процесуальні документи,

що подаються до суду і можуть бути предметом судового розгляду;

- отримувати судові рішення та інші електронні документи;

- надсилати копії електронних документів іншим учасникам судової справи (крім випадків, коли інший учасник не має зареєстрованого електронного кабінету);

- сплачувати судовий збір та інші платежі у режимі он-лайн під час формування відповідного документу;

- уповноважити на подання документів від свого імені або від імені довірителя по судовій справі, судовому провадженню або зверненню представника (іншу фізичну особу, що має зареєстрований електронний кабінет) або надати іншій фізичній особі доступ до документів по судовій справі, судовому провадженню або зверненню.

За допомогою зареєстрованого електронного кабінету особи формують проекти (шляхом заповнення відповідних форм, редагують, долучають), підписують та подають до електронні запити, скарги, пропозиції та інші процесуальні звернення, а також отримують відповідні на них.

Безумовно, такі нововведення є вкрай позитивними, адже електронне судочинство значною мірою підвищує ефективність правосуддя в цілому, спрощує доступ до справи її учасників, а також заощаджує організаційні, фінансові та часові затрати, пов'язані з пересиланням матеріалів справи з одного суду до іншого та ознайомленням з ними учасників [3, с.114]. Неможливо буде втратити судову справу, автоматизуються багато процесів в судовій діяльності і головне - електронний суд дасть можливість здійснювати процесуальні дії онлайн.

Документ, який регулює діяльність та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, – Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему – має бути затверджений Вищою радою правосуддя за поданням Державної судової адміністрації України та після консультацій з Радою суддів України [13].

01 грудня 2018 року в газеті «Голос України» № 229 (6984) Державною судовою адміністрацією України опубліковано оголошення про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та про початок її дослідної експлуатації з 01 березня 2019 року у складі восьми підсистем (модулів):

- Єдиний контакт-центр судової влади України;
- Єдина підсистема управління фінансово-господарськими процесами;
- Офіційна електронна адреса (Електронний кабінет);

- Офіційний веб-портал «Судова влада України»;
- Єдиний державний реєстр судових рішень;
- Електронний суд;
- Автоматизований розподіл;
- Судова статистика.

У цьому ж оголошенні зазначено, що з 01 січня 2019 року ЄСІТС працює в тестовому режимі [20].

Однак, відповідно до рішення Вищої ради правосуддя від 28 лютого 2019 р. № 624/0/15-19 (Про повернення на доопрацювання проекту Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему) [11] та беручи до уваги результати обговорення з судами, іншими органами та установами системи правосуддя щодо необхідності відтермінування початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), Державна судова адміністрація України повідомила про відкликання опублікованого оголошення щодо забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в газеті «Голос України» (№ 229 (6984) від 01.12.2018) [8].

Отже, зміни, передбаченні Законом «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» [9], які стосуються початку роботи Системи, не набирають чинності.

Але в судах все одно продовжується тестова експлуатація окремих підсистем (модулів) ЄСІТС, у тому числі й підсистеми «Електронний суд».

Тестування підсистеми «Електронний суд» у всіх місцевих та апеляційних судах здійснюється відповідно до наказу Державна судова адміністрація України від 22 грудня 2018 року № 628 [12] та згідно вимог Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30 (із змінами і доповненнями) [7], у частині функціонування підсистеми електронного суду.

У тестовому режимі вже почала працювати підсистема «Електронний суд» та модуль «Офіційна електронна адреса (Електронний кабінет)». Підключення судів до модулів «Автоматизований розподіл», «Судова статистика», «Єдина підсистема управління фінансово-господарськими процесами», «Єдиний контакт-центр судової влади України» ЄСІТС не відбулося. Модулі «Офіційний веб-портал «Судова влада України» та «Єдиний державний реєстр судових рішень» продовжують працювати локально.

Реєстрація позовних заяв та інших документів, що надійшли у тестовому режимі через «Електронний кабінет», здійснюється у комп'ютерних програмах автоматизованої системи діловодства суду КП «Д-3», КП «Діловодство спеціалізованого суду» (КП

«ДСС»), АСЕД «Апеляція» та в автоматизованій програмі діловодства у Верховному Суді.

Відповідно до ст.18 Кодексу адміністративного судочинства України адвокати, нотаріуси, приватні виконавці, судові експерти, державні органи та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання державного та комунального секторів економіки реєструють офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в обов'язковому порядку. Інші особи реєструють свої офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в добровільному порядку.

Особам, які зареєстрували офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, суд вручає будь-які документи у справах, в яких такі особи беруть участь, виключно в електронній формі шляхом їх направлення на офіційні електронні адреси таких осіб, що не позбавляє їх права отримати копію судового рішення у паперовій формі за окремою заявою.

Суд проводить розгляд справи за матеріалами судової справи в електронній формі. Процесуальні та інші документи і докази у паперовій формі не пізніше трьох днів з дня їх надходження до суду переводяться у електронну форму та долучаються до матеріалів електронної судової справи в порядку, визначеному Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

У разі неможливості розгляду справи судом в електронній формі з технічних причин більше п'яти днів, що може перешкодити розгляду справи у строки, встановлені цим Кодексом, справа розглядається за матеріалами в паперовій формі, для чого матеріали справи невідкладно переводяться в паперову форму у порядку, встановленому Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему[4].

Безпосередньо запровадження даної системи на строки судового провадження не впливає, але перехід до ведення судових справ в електронній формі повинно суттєво прискорити процес правосуддя. В умовах повноцінного функціонування системи суди різних інстанцій більше не будуть пересилати між собою матеріали справ поштою. Електронний суд також прискорить обмін та розгляд справи апеляційним чи Верховним судами, оскільки непотрібно чекати фізичне перевезення матеріалів справ фельд'єгерською службою.

На сьогоднішній день, від судів надходять нарікання на те, що все ще не завершено облаштування робочих місць суддів у залах судових засідань (персональні комп'ютери або ноутбуки/планшети, а також засоби повного фіксування судового процесу); сертифіковані навчання суддів з роботи в підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС не проведені; нормативні

документи щодо умов праці суддів та працівників апарату судів не приведені у відповідність з вимогами безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями. Крім того, з огляду на те, що штатні розписи новоутворених окружних та апеляційних судів не затверджені, залишилося не вирішеним питання щодо забезпечення судів додатковими працівниками апарату, до функціональних обов'язків яких було б віднесено технічне наповнення баз даних ЄСІТС та робота з цією системою.

У відповідності до вимог ч. 1 ст. 151 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [13], організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом, здійснює Державна судова адміністрація України.

Таким чином, відповідальність за належну організацію функціонування Єдиної судової інформаційної (автоматизованої) системи законодавцем покладено на Державну судову адміністрацію України.

Експерти підкреслюють, що на відміну від інших європейських держав, де електронне судочинство впроваджувалося поступово, а в деяких країнах протягом навіть десятиліть, в Україні за задумом авторів кодексу, цей процес повинен пройти швидко і одночасно в судах всіх юрисдикцій та через 10 років електронний суд будуть сприймати як належне. Звичайно ж, в процесі його впровадження будуть виникати якісь проблеми і точкові питання, але, на нашу думку, це не повинно дискредитувати саму ідею. Вчасне оперативне реагування на виникаючі проблеми, позитивна реакція працівників судів на неминучість електронного суду полегшить запровадження системи, яке має відбуватися таким чином, щоб спростити роботу судів та доступ громадян до правосуддя, а не ускладнити ці процеси на перехідних етапах [18].

Запропоновано поетапне впровадження початку роботи судів з окремими підсистемами (модулями) ЄСІТС за результатами проведеного тестування відповідних підсистем (модулів), навчання суддів та працівників апарату суду, а також за умови належного матеріально-технічного забезпечення суду.

До впровадження відповідних модулів ЄСІТС, але не пізніше ніж до 01 січня 2020 року, в судах можуть використовуватись наявні на день початку функціонування ЄСІТС комп'ютерні програми автоматизованої системи діловодства суду (КП «Д-3», КП «Діловодство спеціалізованого суду», АСЕД «Апеляція»), автоматизована програма діловодства у Верховному Суді) разом з функціоналом здійснення авторозподілу справ [18].

Державною судовою адміністрацією України запропоновано механізм поетапного впровадження підсистем та модулів ЄСІТС по мірі готовності кож-

ного окремого суду працювати з відповідними підсистемами (модулями) ЄСІТС.

Необхідність запровадження перехідного механізму впровадження ЄСІТС (поетапного впровадження модулів та підсистем) в міру забезпечення їх належного функціонування: за результатами проведення тестування відповідних модулів, навчання суддів та працівників апарату суду, а також за умови належного матеріально-технічного забезпечення суду.

Серед недоліків, які наявні у зв'язку з нововведенням, можна зазначити, те, що вимагає високого рівня захищеності інформації, обмеженість застосування щодо певних категорій спорів, недоступність певним категоріям громадян (вікові, майнові особливості).

Рішенням Ради суддів України «Щодо проблем запровадження електронного суду» № 79 від 19.11.2018 року [19], підтриманим XVI позачерговим З'їздом суддів України (пункт 8 Рішення З'їзду від 19-20 грудня 2018 року), було звернуто увагу Державної судової адміністрації України на наявність ряду організаційних, матеріально-технічних, кадрових та нормативних проблем, які потребують вирішення, оскільки є обов'язковою передумовою для запровадження ЄСІТС. Питання щодо реальної потреби у залученні додаткового кадрового потенціалу і матеріальних ресурсів для належної організації роботи судів в нових умовах ДСАУ не з'ясовано, навчання працівників апарату суду та суддів з питань роботи в підсистемі «Електронний суд» не проведено, а база сканування, є невиправдано широкою та не відповідає вимогам процесуального законодавства, яке набере чинності одночасно з початком роботи Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи

Особливої уваги заслуговує необхідність якнайшвидшого прийняття Положення «Про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему», яке затверджується Вищою радою правосуддя за поданням Державної судової адміністрації України та після консультацій з Радою суддів України.

У Вищій раді правосуддя триває робота щодо опрацювання проекту Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

Розпорядженням Голови Вищої ради правосуддя від 6 березня 2019 року № 10/0/2-19 [17] утворено робочу групу з питань опрацювання проекту Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

Наразі проведено три засідання робочої групи з метою ефективного опрацювання пропозицій та зауважень, що надійшли від місцевих та апеляційних судів, Касаційного адміністративного суду Верховного Суду, Касаційного кримінального суду Верховного Суду, Генеральної прокуратури України та Міністерства юстиції України. Участь у вказаних засіданнях взяли члени Вищої ради правосуддя, представники Державної судової адміністрації України та державного підприємства «Інформаційні судові системи».

Затвердження Положення – це ще один крок для забезпечення повноцінної роботи системи. Прийняття Радою суддів рішення з цього питання дозволить більш зважено запроваджувати систему.

Однією з проблем, яка гальмує реформу, є низька довіра населення (насамперед, юридичної спільноти). Адвокати не поспішають реєструвати поштову скриньку в цій системі, кількість поданих позовних заяв через електронний суд є незначною.

Учасники справи побоюються, що через можливі технічні несправності документи не дійдуть до суду або будуть втрачені у процесі розгляду справи. Без паперових копій з відміткою про одержання або без опису вкладення відправленого листа буде неможливо довести подання доказів та заяв. Водночас нові редакції процесуальних кодексів жорстко регламентують термін подання доказів та заяв. Пропуск встановленого строку призводить до втрати можливості подавати відповідні матеріали пізніше. Окрім того, для подання документів через систему «Електронний суд», так само як і для реєстрації в цій системі, потрібно мати електронний цифровий підпис. Строк дії сертифіката є обмеженим, а отже, його потрібно періодично оновлювати, що створює незручності для користувачів. Як наслідок, учасники судового процесу відмовляються від його отримання та не використовують послуги системи електронного судочинства.

Висновок. Електронний суд – це новація, результати якої реально можуть довести та сприяти її законодавчому врегулюванню, щоб уникнути недоцільних витрат часу й коштів під час розгляду та вирішення справ у суді. У будь-якому випадку, ми вже маємо усі підстави для того, щоб розвивати культуру електронного правосуддя та зробити її частиною професійної діяльності – що важливо для правників, або ж використовувати як реальний інструмент, зокрема для активних та відповідальних громадян.

Всі з нетерпінням чекають на запровадження повноцінного електронного суду, який суттєво зменшить витрати часу та спростить доступ до матеріалів та їх обміну між сторонами і судами.

Наразі не стоїть питання, бути чи не бути ЄСІТС: відповідь однозначна – бути, оскільки, її запровадження передбачено законом. Водночас, з огляду на масштабність цього проекту, впровадження ЄСІТС має відбуватися таким чином, щоб спростити роботу судів та доступ громадян до правосуддя, а не ускладнити ці процеси на перехідних етапах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія. Харків : Право, 2016. 72 с.
2. Висновок № 7 (2005) Консультативної ради європейських суддів URL: <http://www.judges.org.ua/article/communications.pdf>
3. Кайдашев Р. П. «Електронний суд» як ефективний засіб забезпечення права на перегляд судового рішення в разі втрати матеріалів адміністративної справи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2014. Вип. 29(2.3). С. 110–114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29%282.3%29__27
4. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07. 2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37.
5. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996, № 30, ст. 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
6. Концепція електронного суду України. 2012 р. м. Київ. Державне підприємство «Інформаційні судові системи». URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewiqqaaX8abhAhXx->
7. Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженого рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30 (із змінами і доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr030414-10>.
8. Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» від 01.03.2019 n0001750-19 Державна судова адміністрація України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19>.
9. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів №2147-VIII від 03.10.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>.
10. Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів від 10.05.2006 N 361/2006 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361/2006>
11. Про повернення на доопрацювання проекту Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему. URL: <http://www.vgu.gov.ua/act/17577>.
12. Про проведення тестування підсистеми «Електронний суд» у місцевих та апеляційних судах від 22 грудня 2018 р. Київ № 628. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewiAtcH6n6XhAhWSpYsKHWCrDScQFjAAegQIABAB&url=https%3A%2F%2Fdsa.court.gov.ua%2Fdsa%2Finshe%2F14%2FN->.
13. Про судоустрій і статус суддів від 05.08.2018, підстава - 2509-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
14. Рекомендація Rec (2001) 2 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо побудови та перебудови судових систем та правової інформації в економічний спосіб Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 743 засіданні заступників міністрів 28 лютого 2001 року Комітет. URL : <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8>.
15. Рекомендація Rec (2001) 3 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо надання громадянам судових та інших юридичних послуг з використанням новітніх технологій Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 743 засіданні заступників міністрів 28 лютого 2001 року». URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8>.
16. Рекомендація R (95) 11 Комітету міністрів державам-членам стосовно відбору, обробки, подання та архівації судових рішень у правових інформаційно-пошукових системах, прийнята 11 вересня 1995 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_129.
17. Розпорядженням Голови Вищої ради правосуддя від 6 березня 2019 року № 10/0/2-19. URL: http://www.vru.gov.ua/news_list/page/70.
18. Щодо консультативного висновку до проекту Положення про ЄСІТС Рішення Ради Суддів України від 25 лютого 2019 року №10. URL: <http://www.rsu.gov.ua/en/events/risenna-rsu-vid-25-lutogo-2019-roku-no10-sodo->
19. Щодо проблем запровадження електронного суду Рішення РСУ№79 від 19 листопада 2018 року. URL: <http://rsu.gov.ua/en/events/risenna-rsuno79-vid-19-listopada-2018-roku-sodo-problem-zaprovadzenna-elektronного>.
20. Щодо створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи/ оголошення/ опублікованого в газеті «Голос України» (№ 229 (6984) від 01.12.2018). URL: http://www.golos.com.ua/edition_archive/2018-12.

REFERENCES

1. Bryntsev O. V. (2016). «Elektronnyi sud» v Ukraini. Dosvid ta perspektyvy. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
2. Vysnovok No 7 (2005). Konsultatyvnoi rady yevropeiskykh suddiv. URL: <http://www.judges.org.ua/article/communications.pdf> [in Ukrainian].
3. Kaidashev R.P. (2014). «Elektronnyi sud» yak efektyvnyi zasib zabezpechennia prava na perehliad sudovoho rishennia v razi vtraty materialiv administratyvnoi spravy. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo - Scientific Bulletin of Uzhgorod national University. Series: Law 29(2.3). pp. 110-114.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29%282.3%29__27[in Ukrainian].
4. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon vid 06.07. 2005 No 2747 – IV. (2005) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine.* No 35-36, No 37. [in Ukrainian]
5. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 No 254k/96-VR Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996, No 30, st. 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian]
6. Kontsepsiia elektronnoho sudu Ukrainy. 2012 r. m. Kyiv Derzhavne pidpriemstvo «Informatsiini sudovi systemy» URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiqaaX8abhAhXx-> [in Ukrainian]
7. Polozhennia pro avtomatyzovanu systemu dokumentoobihu sudu, zatverdzenoho rishenniam Rady suddiv Ukrainy vid 26 lystopada 2010 roku No 30 (iz zminamy i dopovnenniamy). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr030414-10> [in Ukrainian].
8. Pro vidklykannia oholoshennia “Pro stvorennia ta zabezpechennia funktsionuvannia Yedynoi sudovoi informatsiino-telekomunikatsiinoi systemy” vid 01.03.2019 n0001750-19 Derzhavna sudova administratsiia Ukrainy URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19> [in Ukrainian]
9. Pro vnesennia zmin do Hospodarskoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnoho sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv No2147-VIII vid 03.10.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19> [in Ukrainian].
10. Pro Kontsepsiuiu vdoskonalennia sudivnytstva dlia utverdzhennia spravedlyvoho sudu v Ukraini vidpovidno do yevropeiskykh standartiv vid 10.05.2006 N 361/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361/2006> [in Ukrainian].
11. Pro povernennia na doopratsiuvannia proektu Polozhennia pro Yedynu sudovu informatsiino-telekomunikatsiinu systemu. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/17577> [in Ukrainian].
12. Pro provedennia testuvannia pidsystemy “Elektronnyi sud” u mistsevykh ta apeliatsiinykh sudakh vid 22 hrudnia 2018 r. Kyiv No 628 URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiAtcH6n6XhAhWSpYsKHWCrDScQFjAAegQIABAB&url=https%3A%2F%2Fdsa.court.gov.ua%2Fdsa%2Finshe%2F14%2FN-> [in Ukrainian].
13. Pro sudoustrii i status suddiv vid 05.08.2018, pidstava - 2509-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> [in Ukrainian].
14. Rekomendatsiia Rec (2001) 2 Komitetu Ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam shchodo pobudovy ta perebudovy sudovykh system ta pravovoi informatsii v ekonomichnyi sposib Ukhvaleno Komitetom Ministriv Rady Yevropy na 743 zasidanni zastupnykiv ministriv 28 liutoho 2001 roku Komitet. URL : <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=> [in Ukrainian].
15. Rekomendatsiia Rec (2001) 3 Komitetu Ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam shchodo nadannia hromadianam sudovykh ta inshykh yurydychnykh posluh z vykorystanniam novitnikh tekhnolohii Ukhvaleno Komitetom Ministriv Rady Yevropy na 743 zasidanni zastupnykiv ministriv 28 liutoho 2001 roku”. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=> [in Ukrainian].
16. Rekomendatsiia R (95) 11 Komitetu ministriv derzhavam-chlenam stosovno vidboru, obrobky, podannia ta arkhivatsii sudovykh rishen u pravovykh informatsiino-poshukovykh systemakh, pryiniata 11 veresnia 1995 roku. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_129 [in Ukrainian].
17. Rozporiadzhenniam Holovy Vysshchoi rady pravosuddia vid 6 bereznia 2019 roku No 10/0/2-19. URL: http://www.vru.gov.ua/news_list/page/70 [in Ukrainian].
18. Shchodo konsultatyvnoho vysnovku do proektu Polozhennia pro YeSITS Rishennia Rady Suddiv Ukrainy vid 25 liutoho 2019 roku No10. URL: <http://www.rsu.gov.ua/en/events/risenna-rsu-vid-25-lutogo-2019-roku-no10-sodo-> [in Ukrainian].

19. Shchodo problem zaprovadzhennia elektronnoho sudu Rishennia RSUNo79 vid 19 lystopada 2018 roku. URL: <http://rsu.gov.ua/en/events/risenna-rsuno79-vid-19-listopada-2018-roku-sodo-problem-zaprovadzenna-elektronnoho> [in Ukrainian].
20. Shchodo stvorennia ta zabezpechennia funktsionuvannia Yedynoi sudovoi informatsiino-telekomunikatsiinoi systemy/ oholoshennia/ opublikovanoho v hazeti "Holos Ukrainy" (No 229 (6984) vid 01.12.2018). URL: http://www.golos.com.ua/edition_archive/2018-12 [in Ukrainian].

ШАПОВАЛ Р. В.,

доктор юридических наук, профессор, профессор кафедры административного права и административной деятельности Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПОНОМАРЕНКО В. А.,

студентка финансово-правового факультета 5 курса, 3 группы
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ЕДИНАЯ СУДЕБНАЯ ИНФОРМАЦИОННО-ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННАЯ СИСТЕМА: РЕАЛЬНОСТЬ И ВЫЗОВЫ СОВРЕМЕННОСТИ

В статье осуществлен подробный анализ нормативного закрепления Единой судебной информационно-телекоммуникационной системы (ЕСИТС), охарактеризованы современное состояние, проблемы и преимущества ЕСИТС, для усовершенствования применения данной системы и избежание возможных проблем в связи с ее функционированием.

Ключевые слова: Единая судебная информационно-телекоммуникационная система, электронный суд, электронное правосудие.

SHAPOVAL R. V.,

Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Administrative Law and Administrative Activities of Yaroslav Mudryi National Law University

PONOMARENKO V. O.,

5-year student, group 3, Finance and Law Faculty of Yaroslav Mudryi National Law University

UNIFIED COURT INFORMATION AND TELECOMMUNICATION SYSTEM: PRESENT REALITY AND CHALLENGES

Problem setting. The article provides a thorough analysis of the normative consolidation of the functioning of the Unified Court Information and Telecommunication System (UCITS), describes the current state, problems and advantages of the UCITS, in order to improve the application of this system and to avoid possible problems in connection with its functioning.

Target of research. The purpose of the study is on the basis of the analysis of theoretical foundations, legislative acts, material and technical and personnel support to investigate existing problems in the functioning of the mechanisms of information support for the implementation of justice.

Analysis of recent researches and publications. Some issues of informational, technical, organizational and legal nature are researched in the scientific works of such scholars as I. L. Bachilo, O. O. Denisov, A. Y. Kalamayko, N. I. Loginov, M. M. Parkhomenko, V. O. Smirnov, O. V. Brintsev, I. V. Kaminska, who revealed the possibilities of using the system of electronic document circulation in various spheres of public administration and directly in the judicial process.

Article's main body. In the age of information technology, more and more services for citizens are converted to electronic mode. Last year, Ukraine has already begun introducing and testing the Unified Court Information and Telecommunication System (UCITS). Documentary litigation is no longer effective, as it is a significant time cost, lack of prompt access of process participants to materials of the case, delaying the process, the need to certify copies of documents, inexpedient complication of the work of lawyers, inappropriate use of a significant amount of paper.

The legal implications of introducing this system will be that the participants in the trial process will be able to: file electronic claims and other procedural documents envisaged by law, which are submitted to the court and may be subject to judicial review; receive court decisions and other electronic documents; to send copies of electronic documents to other participants of the court case (except for cases when the other participant does not have a registered electronic cabinet); to pay court fees and other payments in online mode when forming the relevant document; to authorize the submission of documents on its behalf or on behalf of the principal in a court case, court proceeding or appeal of a representative (another individual having a registered electronic cabinet) or to grant access to documents in a court case, court proceeding or appeal to another individual.

With the help of a registered electronic cabinet, individuals form the projects (by filling out the corresponding forms, editing, attaching), signing and submitting to electronic requests, complaints, offers and other procedural appeals, as well as receive corresponding ones.

Conclusions and prospects for the development. An electronic court is an innovation, the results of which can really prove and contribute to its legislative settlement, in order to avoid inappropriate time and money spending when considering and resolving cases in court. In any case, Ukraine already has every reason to develop an e-justice culture and make it part of their professional activity, which is important for lawyers, and be used as a real tool, in particular for active and responsible citizens.

Keywords: Unified Court Information and Telecommunication System (UCITS), electronic court, electronic justice.